

teto in boljše proizvodne rezultate. Le tako bomo na tujem trgu veljali toliko kot drugi in le tako bomo dosegli napredek našega družbenega in osebnega standarda.

N. S.

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Izvoz za vsako ceno

Primanjkljaj deviznih rezerv in zunanjetrgovinski primanjkljaj se v Jugoslaviji še naprej nadaljuje kljub sprejetim stališčem in dogovorom za povečanje izvoza in za zmanjšanje uvoza. Dogovori, za katerimi ne stojijo tudi odločna dejanja, seveda niso dovolj, preusmeritev jugoslovanskega gospodarstva, ki zaradi kratkoročnih koristi vse preveč teži na domači trg, pa je dolgotrajen proces, ki bo dal pozitivne rezultate šele čez nekaj let. Pri naših proizvajalcih in načrtovalcih je treba vzgojiti izvozno miselnost, ki ne sme biti kampanjska, ampak mora res stalno težiti za tem, da bomo naše izdelke izdelovali čimbolj kakovostno, čimbolj poceni in bomo z njimi, ko bodo doseženi vsi ti pogoji za čimboljšo konkurenco na tujem trgu, tudi čimbolj zaslužili. Kajti zaslužek je še vedno osnovna naloga vsake proizvodnje in trgovine in tudi pogoj za nadaljnji razvoj naše družbe.

Prav zato ne smemo napačno razumeti parole „Izvoz za vsako ceno“, ki jo tako pogosto slišimo to jesen. Parola le poudarja stanje, v katerem se nahaja jugoslovansko gospodarstvo, saj smo prisiljeni izvažati, ker potrebujemo devize za uvoz strojev in reprodukcijskega materiala, za nafto, za odplačevanje dolgov in za obresti od dolgov. Vse to že občutno bremeni našo blagajno. To torej ne pomeni, da moramo naše izdelke prodajati po smešno nizkih cenah, izvažati nekvalitetno blago ali pa, kar se tudi dogaja, nepošteno prevzemati trg drugim jugoslovanskim ali tujim proizvajalcem. Vse to mora nekdo plačati, najprej domači kupec in delavec – proizvajalec, medtem ko je samo po sebi umevno, da tako početje nima daljše perspektive in nam bolj škoduje kot pa koristi.

Jugoslovansko gospodarstvo ima ogromne kapacitete – tako v opremi, ki je sorazmerno nova, kot v strokovnem kadru in delovni sili. S tem, kar razpolagamo danes, bi lahko proizvajali dvakrat več – zakaj pa temu ni tako, bodo morali pač odgovoriti tisti, ki so planirali naše gospodarstvo v zadnjih desetih letih. Jasno pa je, da so bile mnoge investicije nenačrtne, lokalistično usmerjene in megalomansko napihnjene. Jasno je tudi, da krivcev, pa naj jih iščemo ali ne, ne moremo kriviti za vse, saj je mnogim napačnim korakom kriva tudi težnja po čimhitrejšem dviganju osebnega standarda in naše nezasluženo lagodno življenje v zadnjih letih. Sipanje pepela na glavo in iskanje krivcev pa nam ne bo

pomagalo iz sedanjih težav; koristno je le v toliko, v kolikor razkrinkava zavore in sistemske napake, ki še otežujejo današnje usmeritve in hitro akcijo.

Res je, da je naše gospodarstvo, tako kot večina svetovnega gospodarstva, v krizi, vendar zato ne smemo zapadati v malodušje in prazno kritiziranje. Težave so zato, da jih premagujemo, in mi, ki imamo materialne, moralne in družbene pogoje za to, jih bomo morali z doslednostjo in polnim angažiranjem pač premagati. Potrošni način življenja bo treba zato nekoliko spremeniti, delovne navade bo treba okrepiti in potruditi se bo treba, da bomo z manjši sredstvi in z manjšo potrošnjo energije dosegli boljšo kvali-

Delovna organizacija Komet je bila pokrovitelj praznovanja petletnice obstoja Invalidskega društva Metlika, ki je razvilo pred kratkim svoj društveni prapor. Svečanost je bila v kulturnem domu Edvarda Kardelja, v kulturnem programu pa so sodelovali: Mestna godba, Metliški mešani pevski zbor Beti, sekstet Vitis, Mateja Koležnik in recitatorji iz osnovne šole Metlika. V spomin na praznovanje je izročil predsednik Invalidskega društva Metlika tovariš Anton Grašič umetniško sliko predstavniku pokrovitelja tovarišu Francu Kočevarju. Podelili so tudi priznanja zaslužnim članom ter se zahvalili darovalcem spominskih žebličkov in trakov. Gledalci so pohvalno govorili o kulturnem delu programa, ki ga je povezovala Majda Vardijan. (Foto: Janez Zele)

Kako neverjetno hitijo leta! Naš vsakdanji tempo je vražje hiter, človek se niti ne zave, pa je desetletje že mimo. Več desetletij.

V laseh se prične pojavljati sivina. Tudi zobje postanejo majavi in v križu nas prične zbadati.

Ob delu čas ne le teče, ampak – šprinta.

Z delom vtakemo sebe v življenje drugih. Preko dela se potrjujemo, upravičimo svoje bivanje.

Ob jubilejih nam ljudje stiskajo roke, prijaznejši so z nami kot sicer.

Jubilantom v zahvalo

Ob jubilejih so ljudje nasmejani. Zaradi uspešno prehojene preteklosti, zaradi prihajajočih dni.

Ob jubilejih prežveči spomin vse, kar je bilo. Prijetno in neprijetno, veselo in žalostno, uspešno in neuspešno.

Ob jubilejih bi morali zradirati minuse, presneto dobro bi bilo.

Ob jubilejih imamo nageljne na prsih, poslušamo govore in ploskanje.

Jubileji so ločnica življenjskih postaj, inventura lastnega življenja.

Je bilo uspešno? Smiselno? Bi bilo lahko drugače? Boljše? Polnejše? Kdo ve?

Naj bo, kot je bilo! Naj se prikrade na obraz nasmeš vsem letošnjim jubilentom. Zapišimo jih, da se ne pozabi.

DESET LET:

TOZD: DSSS

Stanko Kočevar, Jože Plešenc, Vera Kostelec, Martina Rus, Jožefa Džalič, Dragica Brnčič, Nada Matekovič, Josip Persin, Danijela Razumič, Martina Štubljar, Ana Strucelj, Zorka Vrtačič, Majda Jakončič, Bojana Dolničar, Andreja Vodnik, Cvetka Malesič, Silvo Zorc, Katerina Ladika

(nadaljevanje na 2. st.)

Jubilantom v zahvalo

(nadaljevanje s 1. st.)

DVAJSET LET:

Milan Ivanetič, Marija Dupor, Martin Fir, Jože Jurajevčič, Ana Popovič, Nikola Radman, Terezija Vrščaj, Savo Vuletič, Katarina Banorič, Mihaela Građišar.

TRIDESET LET:

Dušan Bucalo, Vlado Skamlec, Marija Klešnik, Nada Stegu.

DESET LET:

TOZD: KONFEKCIJA ŽAKANJE

Milica Benkovič, Dragica Petrušič, Ivanka Brajkovec, Djurdja Babič, Ljubica Dolinar, Zora Grašin, Marica Lugar, Katica Meteševac, Dragica Plevel, Ljubica Ribarič.

DVAJSET LET:

Viktorija Priselac, Barica Radakovič, Ana Zvonkovič

DESET LET:

TOZD: KONFEKCIJA DOBOVA

Terezija Ferenčak, Marija Šoštarič, Breda Škaler, Marija Urek, Olga Volčanjk.

DVAJSET LET:

Marija Glas, Albina Šetinc, Marija Žniderič, Ana Vahčič.

DESET LET

TOZD: KONFEKCIJA MIRNA PEČ

Vera Kumer, Ana Lužar, Jožica Kocjan, Antonija Saje, Alojzija Gorenc.

DVAJSET LET

Jožefa Avbar, Gabrijela Saje, Ana Zarabec.

DESET LET:

TOZD: KONFEKCIJA ČRNOMELJ

Ivanka Stegne, Martina Ja-

kofčič, Marija Gortan, Marija Radovič, Milena Bunjevac, Ivana Volf, Ana Štefanič, Senija Lipar, Jožica Tomazin, Kristina Veselič, Marija Stanek, Bogdan Jambrošič.

DVAJSET LET:

Marija Grgič, Romana Andrijačić, Ljubica Bilič, Marija Grahek, Nada Jančar, Štefka Juršak, Terezija Kramarič, Ana Kralj, Anica Milek, Nežka Malerič, Terezija Peganc, Marija Simonič, Ivana Stariha, Ivanka Špelič, Anica Šikonja, Martina Šterk, Anton Vrščaj.

TRIDESET LET:

Angela Dolinšek, Zinka Kure, Antonija Švajger, Katarina Smrekar.

DESET LET:

TOZD: KONFEKCIJA METLIKA

Katica Ferenac, Ana Zmarič, Marica Brdar, Marija Bračič, Ana Jaklič, Jo-

žica Skof, Anica Jaklič, Ivanka Cajnar, Ana Starešinič, Štefka Molek, Andjela Mateljan, Josipa Rudman, Ljubica Kočevar, Štefka Mavrinac, Ivanka Žunič, Marica Zagorac, Ljubica Brinc, Katica Kralj.

DVAJSET LET:

Marija Avguštin, Jelka Brdar, Martina Črnugelj, Milena Jurajevčič, Marija Milek, Milka Mirič, Katica Mihalič, Ana Novogradec, Marija Nemanič, Amalija Peterlin, Marija Reba, Tonka Spudič, Matija Železnjak.

DESET LET:

TOZD: METRAŽA – BARVARNA

Anton Muc, Čedomir Popovič, Marija Resjan, Zdravko Krizmanič, Mirko Spudič, Božidar Agbaba.

DVAJSET LET:

Bernarda Fir, Ana Dokl, Anica Vraničar, Franjo Železnjak.

DESET LET:

TOZD: METRAŽA – PLETILNICA

Janko Bračič, Josip Lončarič, Stjepan Petrina, Željko Kokot, Majda Vukšinič, Anica Košele, Nikola Ferenac, Stjepan Župan.

DVAJSET LET:

Zlatko Bukovac, Stanka Cigič, Barica Matešič, Julij Mušič, Janko Novogradec, Marija Sudac.

DESET LET:

TOZD: KODRANKA IN VOLNA

Ana Čulig, Marica Čerjanec, Magda Guštin, Derviša Huskič, Veljko Jezerinac, Andjela Milkovič, Katica Plesac, Marica Ivičič-Radenčič, Vida Šegina, Nada Količ, Ivanka Zlobec, Stanka Beg, Ivan Razumič, Štefka Šterk, Anton Šilc, Antun Gorše, Josip Mesarič, Djordje Musulin.

DVAJSET LET:

Nada Meteljan, Ivanka Plut.

TRIDESET LET:

Mihael Babič

Preverka in ocenitev

V družbenopolitičnem delu SZDL so vpeljane letne programske konference krajevnih konferenc SZDL (tudi občinskih in republiških), ki pomenijo vsebinsko opredeljeno preverjanje opravljenega dela v enoletnem obdobju in pa oblikovanje usmeritev za naslednje obdobje.

Problemsko konferenco bomo izkoristili zato, da bomo temeljito preverili in ocenili, kaj je bilo storjenega, kakšne rezultate smo dosegli, kje še vedno zaostajamo in zakaj nismo učinkovitejši v uresničevanju sprejetih programskih usmeritev. Ugotovili bomo, kako so se v uresničitve skupaj dogovorjenih programov vključevale tudi druge družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva kot frontni deli SZDL.

Ob tej priložnosti bomo preverili oblike in metode dela, kot so sveti, sekcije, koordinacije in druge interesne oblike delovanja v neposredni povezanosti in funkciji pri uresničevanju sprejetih programov, ocenili bomo napore in rezultate pri poglobljanju demokratičnosti, kolektivnosti dela, skupne in vsebinske odgovornosti.

Poudarek in temeljno vsebinsko pozornost bomo dali predvsem strateškemu vprašanju sedanega obdobja in nadaljnega družbenoekonomskega razvoja. Realno in konkretno moramo oceniti rezultate in prave vzroke za obstoječe težave in slabosti, ki se pojavljajo na poti stabilizacije, ter ovrednotiti pa moramo tudi napore za nadaljnje poglobljanje socialističnih samoupravnih odnosov.

V slehernem okolju moramo ovrednotiti, kako so organizacije in vodstva Socialistične zveze opravljale mobilizacijsko vlogo ter ustvarjale ugodno družbeno vzdušje pri uresničevanju planske in stabilizacijske politike, kako so bile organizacije in vodstva vpete v živo družbeno problematiko in kaj Socialistična zveza v posameznih okoljih pomeni.

Razvijati moramo zavest, da je vsak delovni človek in občan poklican, da se bori za popolno uveljavitev temeljnih vrednot naše samoupravne socialistične družbe.

A. T.

NAŠI ZNANCI

KATICA BLAŽEVIĆ dela v TOZD konfekcija Dobova šele od 1. marca letos. Na delo se vozi z motorjem, tri kilometre v eno smer. S Hrvaške. Prej je delala v tovarni nogavic Jadran v Zagrebu. V prestolnico Hrvaške je potovala z vlakom. Dovolj ji je bilo treh izmen, pa se je zaposlila v Beti. Katica je zgovorno dekle. Žal mi je, da je nisem povprašal, če bo v ženski gasilski desetine, ki jo ustanovljajo v Dobovi te dni. Druga te vrste bo v brežiški občini.

SILVA LUBŠINA je v Beti že petnajst let. Prej je bila šivilja, zdaj je pregledovalka. Pravi, da napak v izdelavi ni veliko, da jih je veliko več v materialu, ki je raztrgan, razbarvan. Normo dosega brez težav, je pa različna pri različnih artiklih. Silva je doma iz Dobove, skupaj z družino gradi hišo. Nič čudnega torej, če jo moti, da Dobova nima kanalizacije, ki jo odgovorni že dalj časa obljublajo. Žalostno je ta tam, ko pa je od obljub do uresničitve tako dolga pot. (Foto: Janez Žele)

Beti: poslovanje v devetih mesecih

Vrednost prodaje vseh TOZD je dosežena s 1.251.631.000 dinarji, kar predstavlja 55 odstotkov več kot v istem obdobju lani in 6 odstotkov manj kot smo načrtovali. Dohodka smo dosegli 394.964.000 din to je 53 odstotkov več kot lansko leto in 4 odstotke pod planom. Ostanek čistega dohodka pa je dosežen z 90.833.000 din, in je to 142 odstotkov več kot lani in 14 odstotkov pod planom. Kumulativno gledano, smo plan dosegli v prvih šestih mesecih, ne pa v tretjem trimesečju, in sicer od julija do septembra. V tem času smo zamenjali kolekcijo na zahtevnejše jesenske artikle in več smo namenili izvozu, zaradi česar je zmanjšan dohodkovni učinek, ki je precej visoko načrtovan.

Pri kazalcih uspešnosti vidimo visok indeks materialno fiksnih stroškov in stroškov DSSS v skupnih fiksnih stroških. Prvi so preračeni zato, ker smo prvotno planirali financiranje družbene preskrbe iz sklada skupne porabe, v tem času se je spremenil zakon in smo te stroške obravnavali kot materialno fiksne in ne kot dohodek. Stroški skupnih služb so doseženi dejansko v takšni višini, kot smo načrtovali, samo s to razliko, da smo stroške marketing in tehničnega sektorja zaradi reorganizacije planirali pod TOZD, v knjigovodstvu pa so še evidentirali pod DSSS, zaradi česar so v prikazu manjši fiksni stroški po TOZD in večji v DSSS.

Ako kvantitativno opazujemo dosežene rezultate poslovanja, potem lahko sklepamo, da so ugodni, če pa jih opazujemo kvalitativno, potem so slabi. Slabost je v tem, da so nam umetno vrednostno porasle zaloge, ki pa so fizično na enaki ravni kot lansko leto, kar nam fiktivno prikazuje večji poslovni rezultat kot je v resnici. Ker nimamo toliko povečanega poslovnega sklada, da bi te zaloge pokrili, smo zato nelikvidni in si moramo najemati kredite pri bankah, ki so tudi nelikvidne. Pomanjkanje obratnih sredstev nas vodi v zastoje. Zastoji se pojavljajo zaradi uvoznih omejitev in splošnega pomanjkanja materiala na domačem trgu.

Ker je v celotni tekstilni industriji padel obseg proizvodnje in ker se povečuje izvoz, se zaradi pretiranih reprodukcijskih vezi pojavljajo močni inflacijski pritiski, ki silijo tudi našo DO v inflatorno ravnanje, s katerim si razvrednotimo poslovni rezultat.

Stabilnost vseh TOZD se najboljše ocenjuje skozi uravnovesenost zunanjetrgovinskega poslovanja, oziroma pokrivanja uvoza z izvozom. Na tem področju nismo dosegli zastavljenega cilja, saj kljub velikim naporom ne dosegamo plana. Ker bomo morali izvoz pod vsako ceno doseči, se vam obeta dosegamo plana. Ker bomo morali izvoz pod vsako ceno doseči, se nam obeta slabši uspeh, kot smo ga dosegli doslej.

NIKOLA PODREBARAC

Dolgoročna naložba

Dolgoročni program delovne organizacije temelji v glavnem na uvoženem reprovromaterialu. Na samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in na zborih delovnih ljudi smo se že pred dobrima dvema letoma odločili, da storimo vse, da bi tudi čim več izvozili, posebno na konvertibilna področja.

Tako zastavljen načrt je rodil bogate sadove, saj smo bili v minulem letu med najboljšimi tekstilnimi organizacijami v SRS po izvozu na zahodu. Na podlagi postopnega prehoda na modernizacijo in specializacijo proizvodnje in z izboljšavo delovnih pogojev, smo načrtovali tudi v letu 1981 podobno proizvodno dejavnost. Uspehi so vidni. Po stanju 30. septembra 1981 pokrivamo uvoz z izvozom na konvertibilna tržišča kar s 149 odstotki in se ponovno uvrščamo med najboljše.

Ob rednih pregledih poslovnih uspehov pa ni nihče od zaposlenih zadovoljen: naj si bo na samoupravnih organih v DPO ali na zborih delovnih ljudi. To je tudi jasno zakaj, saj hoče vsakdo še več in več, kar je tudi predpogoj za še boljši in višji osebni in družbeni življenjski standard.

Z dobro samoupravo, delovanjem na političnem področju in z razvijanjem pristnih tovariških odnosov, smo torej uspeli doseči tudi lep ostanek čistega dohodka, o čemer bo tekla beseda na zborih delovnih ljudi za devetmesečno poslovanje.

Ne glede na dosežene rezultate poslovanja pa smo pričevno večjega zaostrovanja na področju pokrivanja zunanje politične bilance s posledico, da so možnosti za uvoz reprovromateriala tudi vedno manjše. Zato smo po nekajletnih razgovorih o združevanju dela in sredstev za pridobitev reprovromateriala na domačem tržišču pričeli graditi skupne tovarne.

Naložba za novo tovarno, pri kateri sodelujejo delovne organizacije Lisca, Jutranjka in Komet, je v celoti pokrita s 60 odstotno lastno udeležbo. Nova tovarna je dobila podporo tudi pri vseh republiških pristojnih organih, vključno z izdajo soglasja za uvoz potrebne opreme. Naložba je prednostnega značaja, ker bomo s tem občutno zmanjšali uvoz in nadpovprečno povečali izvoz.

Že v prvi polovici srednjeročnega planskega obdobja 1981 - 1985 bomo proizvajali iz domačega reprodukcijskega materiala in s tem zmanjšali odvisnost od tujine ter povečali izvoz. Tako bomo še bolj okrepili svojo socialno varnost.

Poznamo tudi najnovejši ukrep o dodatnem omejevanju uvoza, posebno po 1. septembru, ko smo ostali takorekoč brez dogovorjenih pravic za uvoz.

To je ponovna potrditev naše pravilno zastavljene dolgoročne razvoje politike, ki nam odpira nove možnosti za še uspešnejšo in stabilnejšo prihodnost.

F. K.

BREZ TOPOLOV - Pod sliko bi lahko zapisali: Beti brez topolov. Posekali smo jih, ker so bili že stari in so več škodili, kot skrbeli za lepši zunanji videz. Njih listje je smetilo tla, se nabiralo na strehi in v žlebovih. Zdaj topolov ni več. Hortikultura iz Brezic bo poskrbela za hortikulturno ureditev okolice. Bezgovi pleskarji pa so prebelili pročelje. Pogled na Beti je zdaj veliko lepši. (Foto: Janez Žele)

Razmišljanje o stabilizaciji

Pri pregledu literature za nek seminar sem prebral naslednji stavek: „Stabilizacije gospodarskih tokov ni mogoče doseči s takšnimi varčevalnimi ukrepi, ki imajo za posledico zmanjšani obseg poslovanja. „Dejansko je res tako. Mogoče se vsi niti ne zavedamo tega.

Slišal sem celo: „Nikogar ne bomo objokovali, če bo moral ustaviti proizvodnjo, če ni repromateriala“. Torej spet se bomo vrteli v začaranem krogu. Ker ne bo repromateriala, ne bo dohodka, ker ne bo dohodka, ne bomo mogli kupiti repromateriala itd. In kje je izhod?

Verjetno v tem, da se bomo morali, hoteli ali ne, odreči marsičemu in vlagati v bazično industrijo, ki smo jo skoraj vsa leta po vojni gledali z drugačnimi očmi, kot danes. Torej naložbe v tej smeri so neizbežne.

Pod stabilizacijo si ljudje razlagamo različne stvari. Jaz, na primer, si predstavljam način varčevanja, gospodarjenja, da z najmanjšimi stroški proizvodnje pridemo do proizvoda. Ne pa, da iščemo izhod s povečanimi cenami končnemu proizvodu, da bi dosegli boljši dohodek. To je postala družbena bolezen. Zdravili pa jo bomo lahko samo s preobrazbo celotne družbe in z zmanjšanjem družbene režije.

To pa ne bo tako lahko. Čez noč ne bomo napravili ničesar. Kako bomo spremenili zavest delavca, ki mu že leta in leta ni mar, kako dela z materiali, z energijo v njenih vseh oblikah, z delovnim časom in

delovnimi sredstvi? Človeka velikokrat boli srce, ko vidi, kaj vse gre v odpad.

Neki novinar je svoj čas zapisal, da imamo Jugoslavo najbogatejša—smetišča v Evropi! Ali ni res tako?! Lahko pa trdimo nekaj, da vsak posameznik zmora optimalno gospodariti—varčevati z nekaj vestnosti in z dobršo mero posluha za varčnost. Na nekaterih področjih so že narejeni določeni premiki, posebno pri embalaži, kartonih itd. Napaka je le v tem, da delavec tega nima posebej priznanega, da tega nikjer ne občuti.

Če pa ne občutimo svojih uspehov, se nam zdijo le-ti dvomljivi. Kakšno metodologijo bomo uporabili, da bomo spremenili našo miselnost, kakšno organizacijo bomo uporabili? To so razmišljanja, ki jih moramo v najkrajšem času rešiti.

Priti na dan samo z izjavami, da deviz in materiala ni, da smo ugotovili proizvodnjo, je vse premalo. Lahko ustavimo, vendar s polno zavestjo, s polno odgovornostjo, da smo storili vse, kar je bilo možno, da smo vsi prepričani, kaj nas čaka. Nekaj odgovornih ljudi v Beti se zelo trudi, da bi omilili problem deviz, oziroma nabave repromateriala. Ali nas čakajo boljši časi?

Najbrž ne. Čaka nas samo varčevanje in odrekavanje, vendar ne tako, da ima vse to za posledico zmanjšani obseg proizvodnje, ker, če je to tako, potem bi se najbolj stabilizacijsko obnašali, če ne bi nič delali.

JURIJ MATEKOVIČ

NOVO PARKIRIŠČE — Ne, to ni posnetek zagrebškega letališča Pleso, to je parkirišče pred našo delovno organizacijo. Zunanja podoba Beti je zdaj drugačna, če hočete, lepša. Več je reda in prostora tudi. Ko bodo urejene še zelenice, zasajena drevesa, bo vse, kot je potrebno. (Foto: Janez Žele)

Komet: tako naprej

Na podlagi podatkov o poslovanju v devetih mesecih letošnjega leta lahko zaključimo, da smo dosegli dobre uspehe. Celotni prihodek se je povečal v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta za 39 odstotkov, dohodek za 52, čisti dohodek za 43 in ostanek čistega dohodka za 74 odstotkov. Če navedemo, da znaša del čistega dohodka, ki ga namenjamo v poslovni sklad, več kot 21 milijonov dinarjev, lahko trdimo, da je to za 447-članski kolektiv z majhnimi vloženi družbenimi sredstvi, izreden uspeh. Toliko pomembnejši je če vemo, da smo 32,7 odstotkov celotnega prihodka dosegli z izvozom.

Povprečni mesečni neto osebni dohodki znašajo 8.021,00 din in se gibljejo v okviru dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka.

Dohodek na zaposlenega v devetih mesecih znaša 197.569,00 din in je za 48 odstotkov višji kot v enakem obdobju minulega leta.

Tudi ostali kazalci poslovanja kažejo, da v Kometu dobro gospodarimo.

T. A.

REZERVE SO TUDI DOMA

V slovenskih gozdovih je približno 501.000 m³ lesnih odpadkov, kar predstavlja kar lepo energetska rezervo, ki pa je na žalost neizkoriščena. Nekateri narodi, tako npr. v Ameriki in na Madžarskem, pa že dokazujejo, da se da tudi s takim, na videz neuporabnim materialom, pametno gospodariti. Tako so na Madžarskem pričeli s pridobivanjem kerozina iz lesnih sekancev. Letno predelajo 150.000 m³ sekancev. Iz enega kubičnega metra lesa dobijo 220 litrov kerozina, kar da letno 33.000 ton letalskega goriva.

Poslovni sekretar

Z reorganizacijo delovne organizacije Beti je nastalo tudi nekaj novih nalog, med njimi tudi delovna naloga „poslovni sekretar“.

Gre za splošna dela, ki jih lahko opravimo v TOZD, in nimajo nič skupnega z drugimi TOZD. Pretežni del opravil oz. poslov opravi človek, ki dela na tem samostojno, nekaj pa je takih, pri katerih je nujno sodelovanje s splošno kadrovskim sektorjem ali izven njega. To so skrb za načrtovanje kadrov, izobraževanje, usmerjanje in usposabljanje za strokovno, družbenopolitično in samoupravno delo. V večji meri odpade delo na reševanje vsakdanje problematike, kot so disciplina, urejanje življenjskih, socialnih, kulturnih zadev in delovnih razmerij zaposlenih. Pomembna za to delo je komunikativnost zaradi vsakodnevni stikov z ljudmi. Delavci so to delo dobro sprejeli, kajti tako lahko razrešimo večino primerov hitro in z najmanjšo izgubo časa.

Ena od nalog je tudi urejanje samoupravnih zadev. Vsaka TOZD ima svoje samoupravne organe. Zanje je potrebno pripraviti gradiva, sklepe in posredovati informacije v drugih oblikah itd. Največ težav imamo pri organiziranju zborov delovnih ljudi. Zaradi nepretregane zveze moramo imeti zbere najmanj trikrat. In trikrat je potrebno posredovati isto informacijo, tako izgubimo veliko časa. Za posamezne stvari morajo razpravljati in odločati samo delavci iz metliške občine, s tem pa nastanejo velike organizacijske težave.

Najtežje med nalogami, ki spadajo v ta delokrog je področje discipline. Od 250 zaposlenih, kolikor jih imamo, je v TOZD Kodranka in volna 130 delavcev, ki smo jih sprejeli za novo Kodranko. Ti so prišli z različnimi delovnimi navadami in disciplinska komisija, za katero pripravljamo predloge, ima zato veliko dela.

JURIJ MATEKOVIČ

Ob mesecu boja proti alkoholizmu

Blíža se mesec november, čas, ko zori vino. Z njim bomo slavili praznike, svatbe, rojstne dneve, sklepali pogodbe ali žalovali na sedminah. Pili bomo na veselje, žalost, zaradi vročine ali mraza. Marsikomu bo alkohol zdravilo zoper zobobol, želodčne ali srčne težave, sredstvo za boljše apetit.

Tak odnos do alkohola ni nič novega, temveč ima svoje korenine v davni preteklosti, ko je vino postalo simbol zmaga in porazov in si utrla pot celo v verske obrede. To se prenaša iz roda v rod. Na žalost pa sta se, poleg dopustnih okvirov nesškodljivega uživanja, rodila tudi zloraba alkohola in alkoholizem.

KAJ JE ALKOHOLIZEM

Že dolgo priznavamo, da je alkoholizem bolezen in alkoholik bolnik. Do razvoja bolezni pride zaradi dolgotrajnega in prekomernega uživanja alkoholnih pijač. Tako postane alkoholik telesno in duševno odvisen od alkohola. Posledice obolenja pa se odražajo tudi na socialnem področju, v službi in družini. Vendar alkoholik ni bolnik, ki mora v posteljo, in potrebuje nego in počitek.

DUŠEVNA ODVISNOST

Nekateri se branijo: „Nisem alkoholik, tudi 14 dni in več lahko zdržim brez alkohola“ (prva zmeta).

Res je, ne pijejo vsak dan. Ko pa začnejo, ne znajo pravočasno prenehati in se napijejo do onemoglosti. Pravimo, da ne poznajo več prave mere, oziroma da pijejo po tipu izgube kontrole.

Sposobnost organizma, kako prenaša alkohol, imenujemo toleranca. Ta v začetni fazi alkoholizma narašča. Pravimo, da ga človek vedno več „nese“. V končni fazi alkoholizma toleranca pada, kar se odraža v tem, da se pijanost pojavi že po majhnih količinah zaužite alkoholne pijače. Večkrat slišimo: „Nisem alkoholik, saj ga malo pijem. Po dveh kozarcih vina sem že pijan...“ (druga zmeta). V resnici gre za alkoholika, ki mu je zaradi telesnega propada padla toleranca.

TELESNA ODVISNOST

Kadar bolnik zaradi kakršnihkoli razlogov v organizmu ne dobi potrebne količine alkohola, postane nemiren, boli ga glava, slabo se počuti, poti se in tresejo se mu roke. Te znake imenujemo abstinenčne simptome. Veliko alkoholikov pravi: „Pijača ni problem, slabe živce imam, zato se tresem“ (tretja zmeta). Šilce na tešče hitro pomaga. Roke se umirijo, živčnost izgine. Ta vrsta alkoholikov pije vsak dan. Alkoholizem nastaja torej skozi proces, ki ga lahko razdelimo v več obdobij in faz. Problem alkoholizma je tudi v tem, da ne prizadene samo bolnika, temveč tudi ljudi, ki živijo z njim.

Iz vseh teh razlogov je zdravljenje potrebno čimprej. Vendar pa zdravil proti alkoholni zasvojenosti ni. Potrebna je sprememba alkoholikovega vedenja in navad. Postati mora bolj samostojen, aktivnejši; življenje si mora urediti tako, da bo živel v skladu s seboj in s svojim okoljem. To pa lahko doseže samo z lastnim naporom in aktivno vključitvijo v eno od oblik zdravljenja. Pri zdravljenju pa morajo sodelovati tudi tisti, ki z njim živijo ali delajo – družina in sodelavci.

Ob vrnitvi z zdravljenja ga ljudje velikokrat silijo s pijačo, češ: „En kozarček ti ne bo škodil, kakšna reva si, ko si ne upaš...“ Takrat se mora soočiti z resnico, da zmernega pitja za bivšega alkoholika ni.

dr. JANEZ MERVIČ,
Zdravstveni dom
Ljubljana,
Služba za napredek
zdravstvenega varstva

ROKOMET – Metlika ima žensko rokometno ekipo, v kateri igrajo tudi dekleta (žene) iz Beti in Komet. Iz Beti kar dve tajnici: glavnega direktorja in direktorja TOZD kodranka in volna. „Nič čudnega,“ poretoko poznavalci razmer. Na takšnem delovnem mestu mora imeti človek veliko kondicije. Ženska rokometna ekipa zaenkrat ne dosega uspehov, da bi jim kdo zavidal, vendar pa je pohvalno že to, da ekipa sploh obstaja. Na drugih športnih področjih vlada namreč precejšnje mrtvilo. Nič bolj razveseljivo na področju rekreacije. Dajmo, pljunimo v roke, in naredimo kaj. (Foto: Janez Žele)

Po sklepu sveta Zveze sindikatov Jugoslavije (30. septembra 1980) odbor sveta ZSJ za inovacije razpisuje

Nagradni natečaj

ZA INOVACIJE S PODROČJA ZBOLJŠANJA POGOJEV IN HUMANIZACIJE DELA

Nagrade bodo podeljene leta 1982 ob 1. maju – prazniku dela.

Po tem natečaju bodo podeljene:

- dve prvi nagradi po 30.000 dinarjev,
- dve drugi nagradi po 20.000 dinarjev,
- dve tretji nagradi po 10.000 dinarjev.

Pravico do sodelovanja na natečaju imajo vsi delavci, katerih inovacije izpolnjujejo naslednje kriterije:

- zboljšujejo delovne pogoje,
- zmanjšujejo težke posledice poškodb na delu,
- humanizirajo delo,
- zboljšujejo varnost delavcev pri delu,
- zmanjšujejo invalidnost delavcev,
- odpravljajo razne vzroke bolezni delavcev,
- odpravljajo ali znatno zmanjšujejo poklicna obolenja,
- odpravljajo vzroke, ki škodljivo vplivajo na delovne pogoje,

– zmanjšujejo ali odpravljajo možnost za poškodbe na delu,

- zmanjšujejo število beneficiranih delovnih mest,
- prispevajo h krepitvi delovne sposobnosti delavcev,
- povečujejo produktivnost in dohodek.

Prijavljene inovacije se morajo nanašati na zboljšanje pogojev in humanizacijo dela in morajo vsebovati:

- prijavo in opis inovacije z dokumentom o stopnji uporabnosti,
- dokaz oziroma utemeljitev učinkov inovacije po kriterijih natečaja, pri čemer ima prednost zdravje delavcev in zboljšanje delovnih pogojev,
- utemeljitev in dokaz o ekonomskih in drugih učinkih,

– sklep ustreznega organa o vrednosti inovacije oziroma rešitve,

- priporočilo osnovne organizacije zveze sindikatov,
- naslov avtorja.

Pri ocenjevanju imajo prednost inovacije, ki so v praksi že uveljavljene.

Prijave se pošiljajo od dneva objave natečaja do 1. marca 1982.

Prijave pošljite svetu Zveze sindikatov Jugoslavije, koordinacijskemu odboru za inovacije, 11000 Beograd, Trg Marksa i Engelsa 5.

Druge informacije o nagradnem natečaju lahko dobite po telefonu številka (011) 330-841, interna 313, ali (011) 334-496.

Koordinacijski
odbor sveta
ZSJ za inovacije

DRUGO LETO – SEDEM ODSOTKOV VEČ

Da bomo lahko poravnali obveznosti, ki jih imamo do tujine, in zagotovili zadosten dotok deviz, bomo morali Jugoslovani v prihodnjem letu povečati izvoz najmanj za sedem odstotkov, s tem, da se drugo leto težaven, zato bo treba storiti vse, da se bo inflacija umirila pod petnajstimi odstotki. Direktor zveznega zavoda za družbeno planiranje je izjavil, da nas bo vsak odstotek inflacije, ki bi presegel 15 odstotkov, stal nove tri milijarde din za spodbujanje izvoza.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega očeta Ivana Šoštarica se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata in sodelavcem TOZD konfekcija Metlika za izrečeno sožalje, podarjene vence ter za denarno pomoč.

Žaljujoča hčerka
KATARINA ŠOŠTARIČ

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Vinka Boca se iskreno zahvaljujem sodelavcem v Ljubljani in Metliki za cvetje, in sožalja, spremljanje na njegovi zadnji poti.

BOŽA POGAČNIK

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta Jožeta Nemanica iz Božahova, se najlepše zahvaljujem sodelavcem in prijateljem za izrečeno sožalje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala kolektivu Beti Zakanje za denarno pomoč in podarjene vence ter sodelavkam iz vzorčnega oddelka in priprave dela ter mešanemu pevskemu zboru Beti. Hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Žaljujoči hčerki
JOŽICA KLEMENČIČ
in MARIJA REŽEK

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta Ivana Šoštarica se zahvaljujem vsem, ki so nam izrekli sožalje ter nam ob težkem trenutku stali ob strani. Posebna zahvala osnovni organizaciji sindikata „Komet“ in sodelavkam za podarjene vence.

Žaljujoča hčerka
ANKICA PRSTAC

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Ivana Nemanica se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam izrekli sožalje, še zlasti sodelavkam ter osnovni organizaciji sindikata „Komet“ za podarjene vence in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hčerka ANGELCA
JAKLJEVIČ za družino.

Pogostnost nesreč pri delu

V delovni organizaciji Komet spremljamo gibanje in pogostnost nesreč pri delu od leta 1966 dalje. Zanimivo je

pogledati, koliko nesreč je bilo v posameznih letih in na katere delovne dneve je prišlo do nesreč.

LETO	Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Skupaj
1966	2		2	1	1		6
1967	1			4	1		7
1968	2	2	1	3			8
1969	1	2	4	1	1	3	12
1970	3		1	3	3		10
1971	2	4	3	4	4	3	20
1972	2		2	2	1	1	8
1973	5		3	2	3	2	15
1974	4	7	5	4	4	1	25
1975	1	4		1	1	1	8
1976	2	1	4		3	1	11
1977	1	4	1	2	2		10
1978	1	1	3	4			9
1979	1	2	1				4
1980	4	1		2	1	3	11
SKUPAJ	32	29	30	33	25	15	164

ODSTOTEK

19,5 % 17,7 % 18,3 % 20,1 % 15,2 % 9,2 % 100 %

Iz izračunanih odstotkov lahko ugotovimo, da je do nesreč prihajalo skoraj enakomerno skozi vse delovne dni. Upoštevati moramo, da že več let nimamo delovnih sobot, zato je bilo ob sobotah najmanj nesreč. Ponedeljek in četrtek sta pri nas najbolj kritična dneva.

In do kakšnih nesreč je prihajalo? Poglejmo še razpredelnico in ugotovitve pogostnosti

določenih poškodb:

1. Poškodba na levi roki — predvsem vbodi in vrezi:

63 primerov

2. Poškodba na desni roki — predvsem vbodi in vrezi:

49 primerov

3. Poškodba oči: 5 primerov

4. Padci in poškodbe nog (zvini, udarci in zlomi) delavcev ob prihodu na delo in odhoda z dela: 40 primerov

5. Padci delavcev s kolesa in

iz avtobusa: 5 primerov

6. Prometna nesreča:

2 primeri

SKUPAJ:

164 primerov

Zaradi nesreč smo v tem obdobju imeli 1426 dni bolniškega staleža ali drugače povedano: vsaka nesreča je povprečno trajala 8,7 dni. Ugotovljeno je, da moramo učinkovito delati 450 minut na dan, to pa pomeni, da smo zaradi nesreč izgubili v petnajstih letih 641.700 minut. Če še bolj podrobno pogledamo pogostnost nesreč po letih, lahko hitro ugotovimo, da je bilo največ nesreč v letu 1973 in 1974, to pa sta bili leti, ko smo se vsi privajali na umetno svetlobo v proizvodni hali.

Padci, zvini in zlomi nog so bili v večini primerov v jesenskih in zimskih mesecih in to v letih, ko ni bilo urejenega prevoza na delo in z dela.

V letu 1981 (do konca meseca septembra) smo zabeležili že 8 nesreč, večina pa se jih je zgodila zaradi premajhne pazljivosti pri delu. Ugotavljamo, da je v DO Komet dobro organizirana služba varstva pri delu, in da zaradi same službe in varnostnih ukrepov ne bi smelo priti do nobene nesreče.

Razmišljanje

Nemalokrat slišimo pripombe, da mladinska organizacija v našem TOZD-u ne dela tako, kot bi morala, da je premalo aktivna.

Res je, da smo v veliki meri sami krivi, da je temu tako, vendar pa le ne nosimo izključne krivde sami. Najbrž bo marsikdo vprašal, kaj me je pripeljalo do tega, da sem se lotila te teme, vendar se mi zdi, da je moja dolžnost, da napišem sestavek, ki le naj ne bi šel mimo vseh neprizadeto.

Že precej časa je minilo od časa, ko je naša OO ZSMS aktivno zaživela. Kako lepo je slišati „naša mladinska organizacija je sodelovala na tem in tem tekmovanju, organizirala takšno delovno akcijo, organizirala in izpeljala lep in poučen izlet.“ Kaj podobnega se več ne more zgoditi, če bomo stopali po poti, ki pravzaprav ne pelje nikamor.

Prav gotovo bo prvi komentar: „Ta pa pljuva v lastno skledo.“ Res sem članica naše mladinske organizacije, lahko pa z vso gotovostjo trdim, da je dovolj, da je za neko stvar zavzetih izredno malo članov. Za dober izid zadane naloge jih mora biti veliko. Dokler pa se bomo v vsem zanašali le na člane predsedstva, ne bomo prišli daleč. Večkrat se dogaja, da padajo predlogi, ostane pa le pri tem. Pri poskusu, da se stvar praktično izpelje, pa se nenadoma vsi potuhnejo in iz ideje ne ostane nič.

Včasih bi se dalo kaj napraviti brez posebnega truda, pa vendar ostane vse pri začetku. Zakaj? Spet ta „zakaj“!

Pa ne, da bi izstopal posameznik, enostavno celotna organizacija šepa. Krivi smo vsi in nikar tega zanikati. Za primerjavo navajam primer:

IZ OK ZSMS Metlika je prišlo vabilo na volilno programsko konferenco, na katero naj bi se odzvala predsednik in delegat posamezne OO ZSMS. Tu se je pojavila prva težava. Kdo naj bi šel na sejo? Problem bi bil, če bi naša OO ZSMS imela le nekaj članov in ne toliko, kot jih dejansko ima. Pa ni važno ali so vsi aktivni, ali ne. Prepričana sem bila, da z vprašanjem, kdo naj gre na konferenco, ne bo težav. Krepko sem se ušela. In ko sem končno je prišla do mladinke, ki bi se udeležila seje (seveda z dovoljenjem nadrejenega, oz. mojstrice, ki je dovoljenje iskala na pristojnem mestu pri vodilnih), sem od le-teh dobila kaj čuden odgovor. Na sejo naj gre le ena, to povsem zadostuje. Pika.

Ali nima mladinska organizacija prav nobene možnosti odločanja, kdo naj gre in še manj, koliko jih naj gre, če jih toliko mora biti? Kje je torej „naše“ odločanje. Ali je bilo zares težko pustiti še eno mladinko, ki bi zastopala našo OO? Koliko bi bilo izgube v proizvodnji za dve uri, ko bi ta delavka bila na konferenci? In kakšen vtis bi napravila neka mladinska organizacija, ki ni sposobna

poslati na konferenco svojega delegata? Vtis nezainteresiranosti in mrtvila. Potem se pač ne moremo čuditi neresnemu delu članov OO ZSMS, saj ta nima nikakršne podpore.

Se je takih primerov. Ostanejo neznani, ker pač nočejo „izstopati“.

Morda je pisanje izzvenelo kot črnogledost. Mislim pa, da moramo stvari jemati take, kot so. Ne morem pisati o dobrih delih mladinske organizacije, če jih ni. Pa vendar MORAMO biti aktivni in delavni, le tako bomo postali dobri člani naše družbe. Včasih je veljalo geslo: „Na mladih temelji naša bodočnost.“ Če bomo mladi mlacni in neaktivni, brez volje, bomo taki tudi kasneje, ko bomo sami odločali o marsikateri važni stvari. Mar bomo res ostali taki? Vsaj poskusimo postati drugačni. Le pogumno!

SILVA MAZELE
OO ZSMS — TOZD
Konfekcija

Najcenejša zbirka

Pred obletnico rojstva dr. Franceta Prešerna, ki jo slavimo 3. decembra, je Prešernova družba spet izdala svojo redno letno knjižno zbirko. Ta, gotovo najcenejša zbirka na Slovenskem, vezana v platno, z večbarvnim ščitnim ovitkom (broširan je le koledar) in tiskana na brezlesnem papirju, stane vsega 450 dinarjev. Če ne potrebujete trdih platnic in boljšega papirja, se lahko odločite za broširano izdajo, ki stane le 350 dinarjev.

Naročnino lahko plačate tudi v dveh obrokih.

Vendar to ni vse, zaradi česar na izid zbirke opozarjamo tudi člane našega kolektiva. Skrbno izbrano in mikavno branje je vredno, da biga imeli v vsaki družini:

1. Prešernov koledar za leto 1982 – knjiga velikega formata z okrog 200 stranmi prinaša poleg koledarskega dela, opremljenega z barvnimi reprodukcijami slik Maksima Gasparija, vrsto aktualnih

čankov, ki bodo prav gotovo pritegnili vsakega bralca: Vekoslav Grmič razpravlja o mestu kristjanov v naši samoupravni socialistični družbi, Jože Smole nam razgrinja podobo današnjega nemirnega sveta, Anton Trstenjak kritično razmišlja o grozeči sili porabniške družbe in samomaru, Ivan Sedej pa primerja staro in novo-kmečko in sodobno ljudsko arhitekturo. Tu so še: Jože Dolenc – Ob štiristoletnici Gregorijanskega koledarja, Janez Gregory – Tudi pri nas je živalstvo ogroženo, France Adamič – Spomini na brata Louisa Adamiča, pa še pesmi in kratka proza sodobnih slovenskih ustvarjalcev – Vladimirja Kavčiča, Miška Kranjca, Pavleta Zidarja, Karla Grabeljska, Toneta Svetine, Miloša Mikelna in drugih.

2. Ta glavna Urša – privlačna lahkotna pripoved znane slovenskega romanopisca Smiljana Rozmana, napisana v obliki dnevnika predstavnice sodobne šolske mladine.

3. Ljudje pod Osojnikom – delo, v katerem nam pisatelj France Bevk z enkratnim moštrom in umetniško tenkočutnostjo prikaže usodo svojih rojakov, kmetov, dninarjev in drugih hribovskih prebivalcev.

4. Po jamborni cesti... v mesto na peklu – na bogatih pričevanjih osnovan kulturno-zgodovinski zapis dr. Miro-

slava Pahorja ob sodelovanju Ilonke Hajnal. Knjiga pripoveduje o stari rimski cesti pod Nanosom, po kateri so od nekdaj prevažali les proti Trstu.

5. Hitro pripravljane jedi – priročnik, ki daje sodobnim mladim kuharicam in kuharjem v roke napotilo za hitro pripravljane okusnih jedi. Napisala ga je priznana avtorica tovrstnih del Andreja Grum.

Če se še niste odločili za nakup, vam priporočamo, da poiščete poverjenika Prešerno-

ve družbe in zbirko pri njemu naročite. Lahko pa izpolnite tudi priloženo naročilnico in jo pošljete naravnost Prešernovi družbi, Ljubljana, Borsetova 27.

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta Vekoslava Iskre se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz TOZD kodranka in volna za podarjene vence in izrečena sožalja.

ANGELA PANJAN

NAROČILNICA

Naročam REDNO LETNO KNJIŽNO ZBIRKO Prešernove družbe za leto 1981 (5 knjig)

a) broširano – za 350 dinarjev

b) vezano – za 450 dinarjev

Naročnino bom poravnal:

a) v celoti, takoj ob prejemu knjig

b) v dveh zaporednih mesečnih obrokih

Knjige mi pošljite na naslov:

Ime in priimek:

Ulica:

Pošta in poštna številka:

Zaposlen sem (naslov)

Datum: Podpis:

O spakedranščini v naših glasilih

Pa bom imel spet pet, šest sovražnikov več. Obratili se bodo od mene, kot bi bil kužen, namesto da bi se vsi skupaj bežno zamislili in se dogovorili, kako dalje. Za slovenski jezik gre.

Dobivamo ga servirane na listih, ki nas vabijo na ta ali oni sestanek, sejo v delovni organizaciji Beti.

Ne samo da mrgoli najrazličnejših jezikovnih napak, ampak so tudi stavki tako oblikovani, da so zaradi klobasaste dolžine nerazumljivi celo tistim, ki mahajo po zraku z diplomami višjih in visokih šol.

(Samo za primer stavek iz gradiva za 8. redno sejo delavskega sveta delovne organizacije Beti: „Sporzum o sovlaganju določa med ostalim tudi to, da

soudeleženci v primeru, da investitor ni sposoben sam zagotoviti deviznih sredstev za uvozno opremo zagotove delno sami v sorazmerju združenih sredstev. Prav tako pa se dodatno združujejo sredstva za morebitne prekoračitve predračunske vrednosti, alikvatna udeležbi.”)

Kako naj potem razumejo napisano delegati, med katerimi so tudi takšni, ki niso prestopili niti praga srednje šole? Z jezikom se ljudje sporazumevamo, jezik v naših gradivih pa je takšen, da služi bolj nerazumevanju kot razumevanju.

Vem: v naglici, v obliči zadolžitve mislimo predvsem na vsebino zapisanega in manj na jezik, na njegovo razumljivost, ven-

dar to ne bi smelo biti opravičilo za pačenje materinega jezika, za spreminjanje slovenskega jezika v ilirščino, v jugoslovansko culokafrščino.

Veličina kakšnega naroda se kaže tudi v odnosu do lastnega jezika, delovno organizacijo ocenjujemo tudi po tem, kakšne dopise pošilja po belem svetu. Mačehovski odnos do slovensčine v naši delovni organizaciji bi morali čimprej spremeniti, nadomestiti ga s prizadevanji za kolikor je le mogoče lep in čist jezik.

Nočem biti zloben, vendar se postavijo človeku dlake, ko prebere tole:

„Za zagotovitev sredstev takoj po podpisu sporazuma se najame pri LB TDB Novo mesto garancija na

bodoči priliv v znesku 18.000.000 din in obvesti investitorja.” (Iz gradiva za 8. sejo DS Beti).

Naj zapišem, da so objavljeni primeri izbrani slučajno, namesto njih bi bili lahko v Vezilu obelodanjeni povsem drugi stavki, pa bistvene razlike ne bi bilo.

Da, tudi to vem, da je težko zahtevati od strokovnjakov, naj bi bili še strokovnjaki za slovenski jezik, vendar pa ne bo nikomur padla krona z glave, če se pozanima, ali se piše poseg topolov poseg z g ali s k, če se piše nebi skupaj ali narazen: ne bi in tako dalje.

Dajmo, posvetimo dnevno našemu jeziku vsaj pet minut!

T. G.

Odrešilno spakovanje

Spakujte se, da bi vedno imeli dvajset let! Gube in dvojno brado lahko odpravimo brez kirurgov: le mesec dni masiramo obrazne mišice, tako zatrujejo ameriški strokovnjaki, in že je ne bo več!

Prav gotovo ni žene, ki se ne bi hotela v enem mesecu pomladiti vsaj za devet let, dobiti „nov obraz“, kožo gladko in mehko, pri tem pa ne tvegati plastične operacije. Ta „čudež“, kot ga imenujejo ameriški strokovnjaki, je možen s telovadbo obraza, ki je opravljamo le en mesec.

Torej je treba z izometričnimi vajami telovaditi deset do trideset minut na dan; to je dovoljen maksimum. Rezultat je viden že po dveh do treh tednih – polt bo postala bolj sveža in mlada. Torej!

I. ČIMBOLJ ODPRITE USTA!

Kadar odprete usta, prično delovati vse mišice na spodnjem delu obraza. Vajo ponovimo desetkrat s presledkom za minuto ali poldrugo minuto. V tem času ne vadite ničesar drugega! Ta vaja utrjuje obrise obraza, odstranjuje gube v ustnih kotiškij in dvojno brado.

II. POKAŽITE JEZIK!

Kazanje jezika ne sodi med pravila o lepem obnašanju, a vendar pomaga kot svojevrstna masaža obraza. Z njo gladimo mrežo gub okrog ust. Kako pokažemo jezik? Usta stisnemo, kot da bomo zažvižgali, potem pa pokažemo jezik. Vajo ponavljamo desetkrat.

III. NAGUBAJTE NOS!

Če hočete izgledati navpične gube med obrvmi, bo treba mršiti nos. Naredite to najmanj petnajstkrat zapored. Ta vaja bo pomagala tudi tistim, ki imajo mesnat nos. Pazite pa, da vam vaja ne preide v navado. Kar je pretirano, ni lepo, in ne koristi!

IV. IZRAŽAJTE PREZIR!

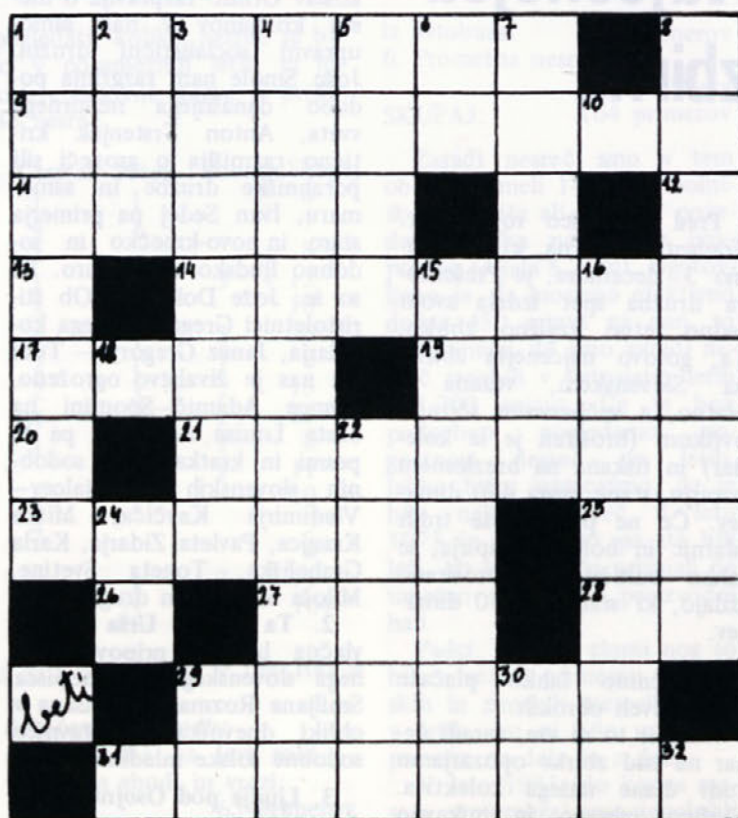
S takšno spako utrjujete mišice obraza. Z ustmi telovadite zdaj v levo, zdaj v desno stran. „Prezirajte“ dvajsetkrat na dan! Poživili boste krvni obtok, polepšali polt in ohranili – ali pa si spet pridobili – mladosten videz svojih ust.

V. GLADITE ČELO, DA ODSTRANITE GUBE!

Z vrhovi vodoravno iztegnjenih prstov gladite čelo od sredine proti sencam. Tako boste odpravili gube s čela in okrog oči. To ponavljajte vsako jutro pri umivanju in po njem.

Zakaj se obraz hitreje postara kot telo? Odgovor je zelo preprost. Mišice na obrazu so zelo občutljive in podvržene različnim vremenskim vplivom. Živčni napetosti in podobno. Telovadba obraza je tista, ki bo omogočila mišicam, da postanejo spet elastične, zavoljo njihove elastičnosti pa ne bo več gub, krvni obtok bo boljši, polt bolj sveža in napeta.

Znano je tudi, da huda utrujenost, nikotin in močna čustva puščajo sledove tudi na mladem obrazu. Torej je prav, če prično telovaditi s svojim obrazom tudi mlajše žene. Vaje, ki smo vam jih svetovali, ustrezajo vsem rojstnim letnicam, le da bodo v mladosti pomagale veliko bolj kot pozneje...

KRIZANKA – Vodogravno: 1. TOZD Beti kjer izdelujejo otroško konfekcijo, 8. Italija, 9. Glavni poveljnik Grkov v trojenski vojni, mit. kralj v Mikenah, 11. Raven, koničast borilni meč, 12. Tona, 13. Mednarodna oznaka za sever, 14. Račun (angleško), 17. Enako, 19. Pot gibanja, 20. Tretja črka abecede, 21. Gorovje v Italiji, 23. Zdravilna rastlina, 25. Telur, 26. Kisik, 27. Ena od žitaric, 28. Enaki črki, 29. Kapalka, 31. Obvestila, Navpično: 1. Svetlobno telo, 2. Turški dostojanstvenik, 3. Poveljnik ladje, 4. Tablete proti vročini, 5. Živec, 6. Začetnice imena in priimka slovenskega pesnika s psevdonimom Aleksandrov, 7. Snovi sorodne beljakovinam, ki razkrajajo organske spojine, 8. Notranjost, 10. 16. črka abecede, 15. Očiščen, 16. Ime enega od hotelov v Zagrebu, 18. Naša oznaka za sever, 22. Moštvo, 24. Ime grške črke, 29. Pevski zbor, 30. Osebni zaimek, 32. Avstrija (Sestavil: Jože Novak).

NOVI VIRI ENERGIJE

Po ocenah strokovnjakov imamo svetovnih zalog nafte še za približno 30 do 40 let, urana za 50 do 60 let in premoga za 500 let. Sedanji energetski viri dajejo danes energijo v naslednjem sorazmerju: premog, nafta in plin 91 odst., hidroelektrarne 4 odst., jedrske elektrarne 2 odst. in ostali viri 3 odst.. Zaradi minljivosti zalog, pa tudi zaradi nedostopnosti in varstva okolja, bomo morali to sorazmerje kmalu spremeniti. Ker so novi viri energije, ki so hkrati tudi neusahljivi (sonce, veter, toplota iz notranjosti zemlje), za racionalno izkoriščanje še vedno zelo oddaljeni, znanstveniki v tem prehodnem času vse bolj proučujejo možnosti izkoriščanja biomase, ki smo jo doslej več ali manj zametavali, predvsem lesnim odpadkom in slami.

POMLAD-POLETJE '82 – Zaključevanje na Vinomeru je pri kraju, z njim pa tudi modne revije, ki so pripomogle k temu, da so poslovne stranke naročile večjo količino naših izdelkov za prihajajočo sezono pomlad-poletje 1982. Artikli iz sezone pomlad-poletje 82 so modni, narejeni iz kakovostnih materialov in kar je tudi pomembno: lepi so na oko, prijetni za nošenje. (Foto: Janez Žele)

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Kometa, ureja uredniški odbor: Toni Gašperič (glavni in odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Zele, Desimir Milovanović, Vida Segina, Marija Jakljevič, Jože Geršič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Zele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miroslav Čikič, Ivan Brodarič in Irena Kostevec. Tehnični urednik: Janez Pezelj. Vezilo izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Priprava in stavek ČZP Dolnji list, Novo mesto, tisk: Knjižgotisk, Novo mesto. Naslov izdajatelja: Beti, Tovarna 2, Metlika.